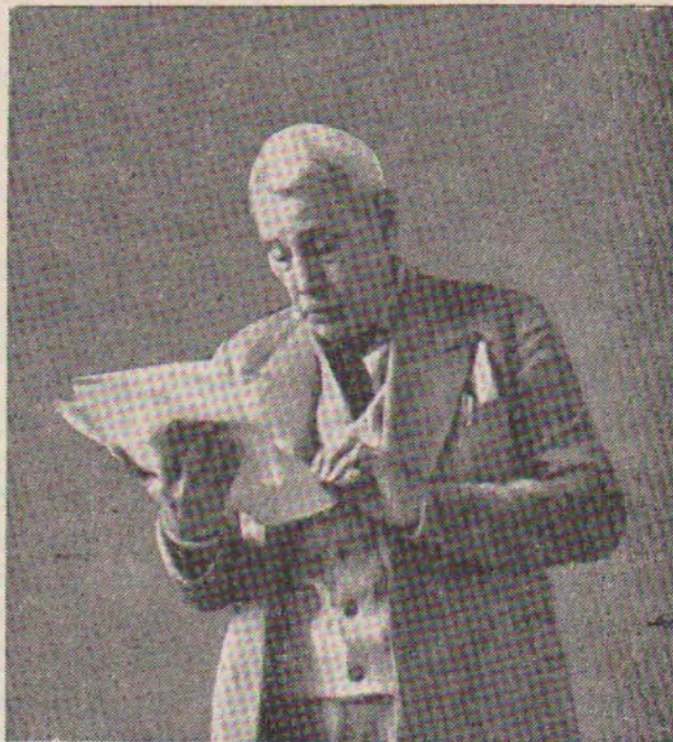

CORNELIU SECĂȘANU: 1894—1970

de AUREL GOLIMAȘ

Un erudit și prestigios numismat român, care a slujit cu pasiune și totală dăruire această disciplină, adevărată sinteză de istorie, a fost și C. Secășanu, născut în București la 1894, fiu al unui bănățean și al unei brașovence.

Domeniul numismaticii autohtone îl revendică printre cei ce au contribuit într-un mod remarcabil și științific la studiul monedei, în care el a văzut un izvor monumental, de o valoare excepțională pentru înțelegerea multor aspecte ale vieții economice și culturale, ale relațiilor comerciale dintre țările noastre și cele străine. Și-a desfășurat activitatea, muncind impresionant și înaripat pînă la moarte, atît în cadrul Societății numismatice, care l-a ales secretar în 1936 și apoi vicepreședinte între 1956—1970, cît și în preocupările sale oficiale și obștești.

Truda lui se reflectă nu numai în paginile Buletinului Societății numismatice române (al cărui suflet și îndrumător științific din 1913, a fost savantul Const. Moisil), în „Cronica numismatică și arheologică“ (1920—1945) sau în „Studii și cercetări de numismatică“ (1957), în prezent avînd ca președinte pe academicianul Em. Condurachi, ci competența și zelul său inepeizabil s-au materializat din plin și prin publicarea diverselor lucrări de numismatică, unele rămase unicate pînă astăzi, cît și prin numeroasele articole din cotidienele vremii și mai ales, prin comunicările frecvente, făcute la ședințele societății noastre.

Pentru a ilustra această „sfîntă neliniște“, am dat la finele acestui articol, un fișier bibliografic, evident incomplet, care probează elocvent realizările științifice ale lui C. Secășanu. Este mai grăitor decît rîndurile ce i le închinăm. Înainte de orice, a fost un om de exegeză și mai puțin un colecționar. Avea instrumentele necesare de lucru. Făcuse liceul și Academia Comercială, cunoștea cîteva limbi clasice și moderne și avea o frumoasă cultură generală. Ca funcționar al B.N.R. (1926—1953), a pus bazele muzeului monetar al acestei instituții. O afirmăm răspicat aici, că hărnicia lui Corneliu Secășanu a constituit un aport prețios și la organizarea Galeriilor Naționale și a Cabinetului Numismatic al R.P.R. (Suum cuique tribuere).

A întreprins cercetări asupra monedei antice, medievale, moderne și l-au atras clasificările medaliilor. A dat mare importanță metrologiei, tesserelor, sigiliilor, plumburilor sigilare bizantine, diagramelor privitoare la fluctuațiile valorilor monetare. A atras atenția asupra barelor monetare, asupra armurilor de pe monedele ateniene, cît și asupra reprezentărilor satirice, propagandistice, festive și asupra jocurilor romanilor. Lucrarea sa despre „Bancnote și alte mijloace fiduciare de plată, care au circulat pe teritoriul țării noastre de la 1853—1956“, apreciată de C. Moisil, ca „un catalog complet de bilete de bancă, util numismaților și bibliotecarilor“, trebuie să vadă lumina zilei, după prealabile remanieri științifice. O impune etica și echitatea.

C. Secășanu s-a avîntat și în lucrări de sinteză. În 1929, a colaborat cu I. C. Băicoianu, la volumul „Politica monetară a B.N.“. A întocmit singur istoricul monedei universale, de la apariție și pînă în secolul al XIX-lea, cuprînd și moneda din Țara Românească, Moldova, Transilvania. Studiile apărute mai tîrziu, ale altor specialiști, au făcut trimiteri la lucrările lui C. S. Alteori a lipsit această onestitate științifică, care l-a îndurerat profund. A luptat și cu indiferenții din infernul lui Dante.

L-a frămîntat ideea unui „Corpus nummorum Romaniae“ și a unui Dicționar numismatic. A scris despre marile muzee numismatice din lume, în special despre ale vecinilor, pe care le-a vizitat în călătoriile sale europene. Corneliu Secășanu a iubit oamenii și mai ales tineretul studios. Mulți își amintesc că, în muzeul de la B.N.R., unde era conservator, a creat o „școală“ de numismați destoinici. Blajin, de o cinste morală și materială exemplară și de o urbanitate sui generis, își ținea cursurile de informare numismatică, insistînd asupra cunoașterii falsurilor monetare, curățirii monedelor și asupra modului cum se efectuează gravarea pietrelor valoroase. Evoca figuri de sculptori (Hedlinger) și gravori celebri, ca Evainetos. Acesta din urmă a constituit și obiectul ultimei sale scrieri, apărută în „Magazinul Istoric“ în 1970. Se poate număra printre ctitorii numismatice românești. L-au apreciat toți învățații români, în frunte cu universalul Nicolae Iorga, iar dintre străini, J. Babelon — director la „Cabinet

des Médailles“ — Paris și A. Suhle — directorul Cabinetului de monede de la Berlin. În 1947, a fost numit membru corespondent al lui „The Museum of The American Numismatic Society“. Corneliu Secășanu a lăsat o bogată corespondență cu numismați notorii din lume.

Pentru strădaniile sale, i s-a acordat, în 1957, pensie personală, iar Societatea numismatică română l-a sărbătorit în 1964, la inițiativa Acad. Em. Condurachi, cu ocazia împlinirii vârstei de șaptezeci de ani. Brazda trasă de Corneliu Secășanu pe ogorul încă nedestelenit al numismaticii trebuie adâncită. Recunoștința este unica floare nevestejită de pe proaspătul său mormânt. Ținuta și fapta acestui intelectual patriot român un mare exemplu, pe care trebuie să-l păstrăm ca pe un sacru patrimoniu.

ABREVIERI

APR	=	<i>Antologia publiciștilor români</i>
BSNR	=	<i>Buletinul Societății numismatice române</i>
CNA	=	<i>Cronica numismatică și arheologică</i>
RV	=	<i>România viitoare</i>
ZȘC	=	<i>Ziarul științelor și al călătoriilor</i>

I. CĂRȚI ȘI BROȘURI

1. *Cum s-ar putea reorganiza contabilitatea publică la noi. Aplicarea contabilității duble în administrațiunile publice.* [București,] 1931, 13 (—15) p. (Note publicate în *Universul* din 20, 29 iunie și 11 august 1929).
2. *Colecțiunile numismatice. Note publicate în „Viitorul“ din 7, 19, 22 iulie 1933.* Edit. Universul. București, 1933, 11 p.
3. *Numismatica. Noțiuni de numismatică greacă, dacă, romană, bizantină și românească...* Editura Marvan. București, 1934, 61 p. + 1 hartă + 1 pl.
4. *Cercetări numismatice. Două medalioane comemorative din timpul imperiului roman...* Edit. Universul. București, [1936], 12 p. (Note publicate în *Universul* din 16 iulie și 26 noiembrie 1936).
5. *Istoria monetei românești de la întemeiere...* Note publicate în revista „Răsăritul“ No. 5—6 din 1938. Edit. Cartea Românească. București, [1938], 8 p.
6. *Sigilii și tessere bizantine găsite în Dobrogea.* Edit. Cartea Românească. București, [1938], 8 p. (Note publicate în revista *Răsăritul* No. 7—8 din 1938).
7. *Numismatica antică. Monete grecești...* Cu o prefață de N. Iorga. Edit. Universul. București, 1939, 110 p. ilus. + 1 hartă.
8. *Numismatica antică. Monete romane...* Cu o prefață de N. Iorga. Edit. Universul. București, 1940, XIII + 131 p. ilus. + 1 hartă.
9. *Numismatica antică și medievală. Monete bizantine și monetele principilor barbari...* Edit. Universul. București, 1941, IV + 87 p. ilus. + 1 hartă.

10. *Numismatica medievală și modernă...* Edit. Cartea Românească. București, 1942, 1942, 96 p. ilus.
11. *Vechile monete moldovenești.* Edit. Cartea Românească. București, 1942, 32 p. ilus. (Cunoștințe folositoare. Știința pentru toți. Seria A 85).
12. *Vechile monete și ponduri...* București, 1942, 7 p. ilus.
13. *Vechile monete grecești și bizantine din U.R.S.S.* București, 1946 (1947), 13 p. ilus.
14. *Mihail C. Sutz. Scrisori și documente cu un studiu introductiv.* Edit. Cartea Românească. București, [1947], 125 (—128) p.

II. STUDII ȘI NOTE

15. *Descoperiri monetare — legiferarea lor.* ZȘC. 51 (1937) nr. 37 și 44.
16. *Descoperiri monetare la vecinii noștri.* ZȘC, 51 (1937), nr. din 31 aug. 1937.
17. *Note istorice asupra monedei. Evoluția monetară de la apariția ei pînă în sec. al XIX-lea.* APR, 1 (1938), p. 90—96.
18. *Noi descoperiri monetare.* CNA, 13 (1938), p. 13—17; *Universul*, nr. 89, 1838.
- 18 A. *Medaliile regelui George al VI-lea.* Răsăritul, nr. 11—12 din 1938; *Universul*, nr. 323, 1938.
19. *Despre gema augusteea de la Kunsthistorisches Museum din Viena.* RV, nr. 12 din 1941.
20. *Monetele împăratului Traian,* RV, nr. din 14 sept. 1941.
- 20 A. *Monetele principilor ardeleni.* RV, nr. 32 și 35 din 1941.
21. *Victoria de la Samotrake pe o monedă a lui Demetrios Poliorcetes.* RV, nr. din 3 aug. 1941 și Răsăritul, 1941.
22. *Ponduri antice din Olbia.* CNA, 16 (1942), p. 20—21.
23. *Trei medalioane greco-romane.* CNA, 16 (1942), p. 50—60.
24. *Monetele antice din Dobrogea — Kallatis.* Buletinul Muzeului Militar Național, 5 (1941—1942), p. 125.
25. *Femeile și fecioarele pe monete și medalii.* Gospodina, 1942.
26. *Comemorarea diferitelor evenimente pe monete de către romani.* Gospodina, 1942.
27. *Tezaurul de la Crovu (Dimbovița).* BSNR, 29—36 (1935—1942), p. 153—155.
28. *Cum putem distinge falsurile monetelor antice.* CNA, 17 (1943), p. 121—114, ZSC, 57 (1943).
29. *Monete și camee.* CNA, 17 (1943), p. 165—167.
30. *Cum s-a înșelat Alexandru cel Mare cu două mii km.* Răsăritul, nr. 1—3 din 1943.
31. *Viața economică, măsurile și greutățile, precum și sistemul monetar al Greciei antice.* Răsăritul, nr. 7—8 din 1943.
32. *Inceputurile comerțului și industriei, precum și primele monete ale Romei antice.* Răsăritul, nr. 4—6 din 1943.
33. *Despre geme și camee.* APR, 11 (1943), p. 92—94; *Viitorul*, nr. 7907 din 1943.
34. *Descoperiri monetare recente. Trei bronzuri imperiale grecești.* CNA, 18 (1944), p. 249—251.
35. *Monede din tezaurul de la Tămădău Mare, reg. București.* SCN, 1 (1957), p. 31—39 ilus.
36. *Medaliile lui Constantin Brîncoveanu și gravorul lor (în colaborare cu Maier A. Halvy).* SCN, 1 (1957), p. 389—402 ilus.

37. *Istoricul Cabinetului numismatic al Academiei R.P.R. Prima sesiune științifică de documentare și bibliologie București 15—16 dec. 1955.* București, 1957, p. 352—354.
38. *Despre metrologia numismatică.* *Revista Muzeelor*, 4 (1967), p. 367—368.
39. *De când circulă „leul monedă” în țara noastră.* *SCN*, 4 (1968), p. 423—428.
40. *Un ilustru medalist al antichității: Evainetos.* *Magazin istoric*, 4 (1970), nr. 4/37, aprilie p. 88 (apărut postum).

III. ARTICOLE PUBLICATE ÎN ZIARE

41. *Tezaurul de la Crovu, jud. Dîmbovița.* *Vîitorul*, nr. 7626 din 1933 ; *Universul* nr. 182 din 1933 ; v. și nr. 27 de mai sus.
42. *Monetele și medaliile expoziției universale din Bruxelles.* *Universul*, nr. 206, 1935.
43. *C. F. Nuber.* *Universul*, nr. 326, 1953.
44. *Monetele din epoca biblică.* *Adevărul*, nr. 16045, 1936.
45. *Noi descoperiri numismatice la Mangalia.* *Universul*, nr. 237, 1936.
46. *O raritate în arta gliptică — gema-camee a lui Marc Aurel.* *Universul*, nr. 288, 1936.
47. *Medaliile expoziției internaționale de la Paris și o monedă a orașului Hyrcanis — Lydia, găsită lângă Babadag.* *Universul*, nr. 276, 1937.
48. *O gemă antică, descoperită la Deva. Episod din războiul troian.* *Universul*, nr. 205, 1937.
49. *Expoziția augustee a romanității de la Roma.* *Universul*, 5 febr. 1938.
50. *O tesseră inedită, găsită la Roma.* *Universul*, 26 sept. 1938.
51. *Noile monete englezești de metal.* *Universul*, 28 dec. 1938.
52. *Monetele și medaliile Vaticanului din timpul papei Pius al XI-lea.* *Universul*, 17 febr. 1939.
53. *Chipul lui Attila pe o monedă de bronz, găsită în țara noastră.* *Curentul*, nr. 5600 din 19 sept. 1943.
54. *George Severeanu.* *Curentul*, 21 sept. 1943.
55. *Muzeul monetar al Băncii Naționale a României.* *Curentul*, 29 dec. 1943.
56. *Comemorarea prieteniei româno-sovietice.* *Universul*, nr. 234, 1946. V. și nr. 1, 2, 4, 18, 18 A, 33.

IV. COMUNICĂRI ÎN ȘEDINȚELE SOCIETĂȚII

1. 3 dec. 1933. Depozitul de dinari de Friesach, găsit lângă Craiova.
2. 28 sept. 1934, Craiova. Un tezaur de monete medievale, găsit lângă Craiova.
3. 10 martie 1935. Monetele iudaice și evoluția lor.
4. 8 iunie 1935. Un depozit de dinari imperiali găsit la Adjud-Putna.
5. 30 sept. 1935, Cernăuți. Monetele lui Cuza Vodă.
6. 3 noiembr. 1935. Geme antice din colecția G. Georgescu-Corabia, găsite la Reșca.
7. 21 noiembr. 1937. Alte geme antice.
8. 26 martie 1936. Pietre gravate din colecția Corneliu Secășanu.
9. 25 oct. 1936, Cluj. O monedă din Amorium găsită la Mangalia.
10. 27 oct. 1936, Cluj. Un medalion de bronz de la Septimiu Sever găsit la Mangalia.
11. 14 oct. 1937, Iași. Monetele lui Sigismund Bathori cu titlul de principe al Moldovei și al Valahiei.

12. 15 oct. 1937, Iași. Monetele lui Ștefan Tomșa.
13. 19 dec. 1937. Monete rare din Tomis și Callatis.
14. 6 febr. 1938. Pietre gravate antice cu reprezentări satirice.
15. 28 mai 1938. Plumburi sigilare bizantine.
16. 29 ian. 1939, Monete romane de bronz, achiziționate în Italia.
17. 26 martie 1939. Pietre gravate din colecția proprie.
18. 21 noiembrie. 1939. Clasificarea monetelor romane republicane după evenimentele istorice.
19. 4 mai 1941. Imitații de dinari romani din Dacia.
- 19 A 25 mai 1941. O copie fotografică a gamei augustea.
20. 7 dec. 1941. Corespondența lui M. C. Sutzcu cu numismați străini.
21. 15 iunie 1941. Identificarea unor monete moldovenești nesigure.
22. 8 febr. 1942. Diagrame ale fluctuațiilor monetare în imperiul roman.
23. 9 mai 1943. Două monete grecești de aur: Cyrenaica și Arsinoe, regina Egiptului.
24. 13 iunie 1943. O drahmă barbară dacă.
25. 27 iunie 1943. Teoriile metrologice și monetare ale lui M. C. Sutzcu.
26. 31 oct. 1943. Cîteva monete dace divizionare găsite la Suhatu-Ilfov.
27. 28 noiembr. 1944. Un medalion de la Otacilla și o piatră gravată găsite la Silistra.
28. 20 febr. 1944. Medalioane romane din Tarsus, Stratoniceia și Antiohia.
29. 26 martie 1944. Barele monetare antice de la Crasna (Trei Scaune) și Abukir (Egipt).
30. 11 martie 1945. Metrologia ponderală antică.
31. 8 aprilie 1945. Monetele de aur de la Callatis în epoca lui Alexandru cel Mare și Lysimah.
32. 18 ian. 1953. Un tezaur monetar din epoca imperială romană de la Maximian Hercule.
33. 1 martie 1953. Proiect de dicționar numismatic.
34. 21 noiembr. 1954. Contribuții privitoare la numismatica transilvăneană. Tezaurul de la Mogoșoia.
35. 10 aprilie 1955. Cum s-a făcut propagandă pe monedele romane.
36. 27 iulie 1955. Tezaure monetare din colecția fostului Muzeu al Băncii de Stat a R.P.R.
37. 22 ian. 1956. Banonota și alte mijloace de schimb fiduciare, de hîrtie (continuată la 6 aug. 1956).
38. 7 iulie 1957. Stateri de aur găsiți la Dăieni (Hîrșova).
39. 31 aug. 1959. Armurile pe monedele ateniene.
40. 29 aug. 1960. Despre monedele coloniale romane.
41. 29 noiembrie. 1965. O lacrimă pentru N. Iorga.
42. 29 mai 1966. Săpăturile de la Abrittus (Razgrad, Bulgaria).
43. 26 iunie 1966. Descoperirile monetare de la Nicopolis ad Istrum.
44. 25 sept. 1966. Impresii din Bulgaria.
45. 29 oct. 1967. Metrologia și numismatica (v. și II nr. 38).
46. 28 ian. 1968. Curățirea și conservarea monedelor.
47. 28 ian. 1968. Jocurile la romani (reprezentări pe monede).
48. 29 oct. 1968. Amintiri despre profesorul Const. Moisil.
49. 25 mai 1969. Demareteion, opera lui Evainetos.